

JULIAN GERMAIN – VERZAMELAAR VAN HET ALLEDAAGSE

Met de uitreiking van de Dutch-Doc Award net achter de rug, bleef de Britse fotograaf Julian Germain (1962) nog een dag langer in Utrecht om een lezing te verzorgen voor studenten fotografie van de HKU, St.Joost en KABK. 'A roll through my greatest hits' kondigt hij aan met brede glimlach. Germain's werk bestaat grotendeels uit langlopende projecten. In deze projecten is er veel ruimte voor archiefmateriaal en gevonden foto's. Daarnaast werkt hij veelvuldig samen met andere kunstenaars en is hij betrokken bij het tijdschrift *Useful Photography*.

Human interest

De altijd goedgeluimde en druk gebarende Germain neemt de studenten mee terug naar zijn studententijd – ergens begin jaren tachtig. Een periode waarin je in Engeland nog maar op vijf plaatsen fotografie kon studeren, in tegenstelling tot de vele bachelor en masteropleidingen die er nu zijn.

Germain maakte destijds 'plaatjes' en was nog helemaal niet bezig met fotografie als communicatiemiddel. Toch ontdekte hij al snel zijn fascinatie: de interactie met mensen die ontstaat tijdens het fotograferen. Mensen spreken je aan, nodigen je uit in hun huis en delen hun leven met je. Zo fotografeerde hij in zijn studententijd prostituees, eenoudergezinnen en jong volwassenen opgegroeid in een tehuis. Inspirerende en favoriete fotografen tijdens zijn studententijd waren Paul Strand (*Tir A'Mhurein*, 1954), Robert Frank (*The Americans*, 1958) en Gary Winogrand (*The Animals*, 1969). Later gevolgd door Nan Goldin, Chris Killip, Graham Smith en Bruce Davidson.

Julian Germain, *Steelworks* (1986-1990)

Steelworks

Germain's eerste omvangrijke project waarin ook 'found photography' een rol speelt is *Steelworks*. In *Steelworks* richt Germain zich op de inwoners van het stadje Consett, die hun leven door de sluiting van de staalfabrieken in 1980 drastisch hebben zien veranderen. Ook hier gebruikt Germain zijn camera om bij de mensen binnen te komen. Wie zijn ze, welke zorgen hebben ze, en hoe ziet hun leven er uit na de sluiting?

Via ontmoetingen met inwoners van Consett krijgt Germain al snel een doos met oude foto's in handen. De foto's zijn gemaakt door Tommy Harris, een lokale staalwerker die naast zijn ploegendiensten de huisfotograaf van twee lokale kranten bleek te zijn. Het werk van Harris zit boordevol verrassingen. Bewust van de afsnijding die door de kranten werd gehanteerd, zorgde Harris ervoor dat het onderwerp van zijn foto altijd netjes in het midden stond. Wat er aan de randen gebeurde was voor hem niet belangrijk. In tegenstelling tot Germain, die ontdekte op de originele foto's interessante afsnijdingen en opvallende situaties. Zo wordt een portret van nette mannen met een prijsbeker in het origineel vergezeld van een blote man op de achtergrond en bierflessen en sigarettenpeuken in beeld. Er zijn foto's waar veel te veel plafond op te zien is, of de assistentes die het doek, dat als achtergrond dient, vasthouden.

De foto's van Harris vormden de aanleiding voor Germain om meer foto's te verzamelen; uit archieven, van inwoners zelf en reportages van andere fotografen waaronder Don McCullin. Daarnaast maakte Germain zelf ook nog foto's. Op deze manier kon hij een compleet beeld van Consett opbouwen, de verschillende foto's vormen een rijke bron aan informatie en historie over het stadje en zijn bewoners. De koeltoren die er niet meer is ten tijde van Germain's bezoek, of de ouderwetse badkamers met tinnen bad komen door de oude foto's weer tot leven. *Steelworks* is naast een chronologisch beeldverhaal van Consett een verhaal over de impact van politieke beslissingen en postindustrialisatie én een verhaal over de fotografie zelf. Waarom fotograferen we? En wat fotograferen we dan? Wat vertellen deze foto's ons als kijker?

Foto's voor de Consett Guardian, Chronicle van Tommy Harris, 1949 - 70

Voetbal en het kleine geluk

Na ruim zes jaar aan *Steelworks* gewerkt te hebben, was het tijd voor wat lichtvoetigers. Germain, zelf een groot voetballiefhebber, focust zich op voetbal. Het kader voor het fotograferen werd gevormd door de Engelse FA-Cup waar amateur- en professionele voetbalteams samen aan deelnemen. Twee of drie dagen voor een wedstrijd reist Germain af naar de verschillende plaatsen waar een wedstrijd wordt gespeeld en ontmoet daar supporters, oude voetbalhelden en amateurspelers. Ook zij tonen hem foto's van vroeger. Foto's waarin voetballers nog gewoon in het dorp in een twee-onder-een-kap-woning woonden dat, bij overwinning, door dorpsbewoners werd versierd met slingers en spandoeken. Net als bij *Steelworks* weet Germain ook voor *In Soccer Wonderland* een gelaagd en multivocaal (vanuit de verschillende perspectieven van betrokkenen) beeld te scheppen waarin de rijke historie van het Engelse voetbal zichtbaar wordt.

Julian Germain, *In Soccer Wonderland*, 1990-1994.

Tijdens een van zijn bezoeken aan voetbalwedstrijden stuitte Germain bij toeval op het vrolijke geel en oranje huisje van Charles Snelling, die later hoofdpersoon wordt van *For Every minute you are angry you lose sixty seconds of happiness*. Snelling toonde Germain zijn fotocamera waarmee hij zijn dierbare vrouw Betty had gefotografeerd. Germain ging in de daarop volgende acht jaar regelmatig bij Snelling langs. Soms fotografeerde hij, maar vaak ook niet. Hij bracht er vooral tijd door, ze praatten, of luisterden zwijgend naar muziek. Germain had nooit de intentie het leven van Snelling tot een project te maken. Germain werd geraakt door de liefdevolle foto's die Snelling van zijn vrouw had gemaakt en verkeerde graag in Snellings gezelschap. Betty was overal in huis: aan de muur, in een fotolijstje, in de fotoalbums. Nadat Charles Snelling in 2000 overleed besloot Germain de fotoalbums te fotograferen om daarmee de schoonheid en het belang van het persoonlijke fotoalbum te benadrukken. In het ontroerende *For Every Minute...* komen de foto's van Germain en Snelling samen.

Julian Germain, *For every minute you are angry you loose sixty seconds of hapiness*, 2005.

Voetbal in de favela

Midden jaren negentig reisde Germain naar Brazilië. Daar raakte hij al snel in 'a social documentary mode'. Met name de aanwezige armoede zorgde hiervoor. Germain wilde de favela's (sloppenwijken) in, maar die bleken te gevaarlijk. Daarnaast staan inwoners van de favela's niet te wachten op de zoveelste fotograaf die de armoede vastlegt en daarna weer verdwijnt. Germain wilde zelf ook niet de armoede, hoe onvermijdelijk ook, vastleggen. Zijn interesse lag juist bij het dagelijks leven van mensen in de favela. Hoe ziet hun dag eruit? Wat is hun passie? Die passie bleek voetbal. Met hulp van een Braziliaanse kunstenaar weet Germain de favela's binnen te komen en de bewoners voor zich te winnen om deel te nemen aan een fotoproject. De opdracht: fotografeer de plek die voetbal inneemt in je leven. Bewoners kregen simpele (analoge) camera's uitgereikt en een korte instructie over hoe je kunt fotograferen. Germain vraagt in dit project voor het eerst anderen om beeldmateriaal te produceren, naast zijn eigen foto's.

In het resultaat *No Mundo Maravilhoso do Futebol* is de realiteit van het harde leven te zien, maar altijd op de achtergrond. Dat wat namelijk direct zichtbaar wordt, is de gedeelde liefde voor voetbal. De foto's zijn gebundeld in een boek en van de verkoopopbrengst is een bibliotheek en gemeenschapshuis in de favela gebouwd.

Julian Germain, *No Mundo Maravilhoso do Futebol*, foto's gemaakt door inwoners van Cascalho, Belo Horizonte, Brazilië, 1995-2002.

Eye of the Street

Naast de bewoners van de favela's richtte Germain zich op straatkinderen van Belo Horizonte. De kinderen kregen ook hier een simpel (analoog) cameraatje en wat basiskennis mee. De camera's werden door de kinderen, nieuwsgierig naar de gemaakte foto's, steeds terug gebracht om de rolletjes te laten ontwikkelen. Opnieuw geladen kregen zij hun camera weer terug om verder te fotograferen. Germain nam heel af en toe zelf een foto. Op deze manier ontstond er een, nog altijd groeiend, indrukwekkend scala aan beelden – foto's vol energie die het leven van de straatkinderen reflecteren. Een hard leven, maar niet perse een leven vol miserie, stelt Germain. Kijkend naar de foto's van de kinderen concludeert hij dat er 'a god of photography' bestaat. 'Sometimes he takes things away and sometimes he allows beautiful things to happen, things that you never expected'. Het project *No olho da rua* is gestart in 1995 en is nog steeds gaande.

Julian Germain, *No olho da Rua*, foto's gemaakt door straatkinderen van Belo Horizonte, Brazillie, 1995-

Verhaal van het leven

Momenteel werkt Germain aan een serie over schoolklassen. De foto's zijn de basis van een visueel onderzoek naar het onderwijs wereldwijd en de sociale verschillen die daarbinnen te vinden zijn. Zo zien we klassen met maar twintig leerlingen en ruimte genoeg in Engeland tegenover een volgepropt klaslokaal in Jemen. Er worden wel schooluniformen gedragen, geen schooluniformen gedragen, lokalen zijn versierd met educatieve posters en werk van leerlingen aan de muur tegenover kale witte muren elders. Tijdens het bekijken van de klassenportretten vraag je je als kijker af: wat zullen deze kinderen en jongeren over een jaar of tien doen? Hoe heb ik mijn schooltijd ervaren?

Daarnaast werkt Germain aan een serie over het leven in de vorm van generatieportretten. Verschillende generaties worden chronologisch opgesteld geportretteerd. De verschillende stadia van het leven worden zo zichtbaar, evenals bepaalde karaktertrekken die generatie op generatie worden doorgegeven.

Aan het einde van zijn ruim twee uur durende 'Greatest Hits' is meer dan duidelijk dat juist doordat Germain zoveel tijd aan zijn onderwerpen besteed en daarin ruimte geeft aan meerdere perspectieven, hij de gelaagdheid van een onderwerp zeer genuanceerd zichtbaar kan maken. Germain weet de privésfeer van mensen binnen te komen om zo het leven vanuit verschillende (persoonlijke) perspectieven zichtbaar te maken. In Brazilië geeft hij de jongeren de mogelijkheid om als co-producent op te treden en daarbij hun eigen beeldende talenten te ontplooien. Naast de foto's die hij zelf maakt, spelen deze foto's van anderen en gemaakt door anderen een belangrijke rol in zijn oeuvre. Het verzamelen van foto's is voor Germain belangrijk. Fotograferen doen we allemaal, foto's zijn documenten van een dag, een gebeurtenis, een leven. Door het verzamelen van bestaande en oude foto's in combinatie met nieuw, eigen werk komen heden en verleden heel natuurlijk samen. Op deze manier wordt Germain's werk zowel een reis door de geschiedenis alsook een reis door de wondere wereld van de fotografie.

FOTODOK | Elsbeth Pijnappels, juni 2010.

Afbeeldingen: © Julian Germain